ԵՐԵՔՇԱԲԱԹ — ՏԱՐԻ — ԹԻՒ — 636 — ՇԱԲԱԹ — 18 — ԱՊՐԻԼ, 1864

...ն գինն է 6 Արծաթ Մեճիտիէ.
...ական 3 ...
...նուցումը տողին 2 դուրուշ է
...գրութիւններ կանխիկ են:
...գրութիւնները ամեն ամսոյ 1ին եւ
...ն կլսեսին :

ՄԱՄԻՆ

ԶՐԱԳԻՐ

Դուրս երթալիք լրագիրներուն ճամբուն ծախքը առնողին վրայ է:
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն խմբագրին պիտի ուղղուի. եւ ասոնց ճամբու ծախքը կրողին վրայ է:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ 18 ԱՊՐԻԼ.

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Լոնտրա 25 ապրիլ.

« Այսօր Դէմպլիճ Հասուլի մէջ դեսպանաժողովը գումարուեցաւ. »

Փարիզ 25 ապրիլ.

« Դանի մը հազար Գապիլներ և Գէսեվիներ Թունուզի փաշային դէմ զենք վերուցին և հարկերու հաւուցումը մերժելով՝ Սուսայի և Կարպի մէջ պանուած արաբ ցեղերուն երկիները զարկին ու կողոպտեցին, և Թունուզի ներքին գաւառաց հաղորդակցութիւնը խափանեցին. Այս ապստամբական շարժումը ընդհանրանալու վրայ է. »

Փարիզ 27 ապրիլ.

« Դեսպանաժողովին մէջ զինադադար առաջարկուեցաւ. Աւստրիոյ և Բրուսիոյ երեսփոխանները յայտնեցին որ այս մասին հրահանգ մը չունին. Ուստի դեսպանաժողովը մինչև այս հրահանգներուն գալը կախ մնաց.

« Վիեննայի Կազէթ լրագիրը զինադադարման ընդունուելուն վրայ կը տարակուսի. սակայն կը յուսայ թէ բանակցութիւնները կը շարունակեն, և Աւստրիոյ կառավարութեան արևմտեան սերութեանց հետ ունեցած յարաբերութիւններն անշփոթ կը մնան.

Լոնտրա 22 ապրիլ.

« Պարիզալի զօրապետը վատառողջութեան պատճառանաք Բաբրելա կը զրկեն պիտի դառնայ.

« Յողովներու մէջ հրապարակախօսներ կըսեն թէ այս մեկնելուն խորհուրդը կառավարութեան թելադրութեամբն է. հետևաբար հասարակութեան ժողովները իրենց տհաճութիւնը կը յայտնեն. »

Լոնտրա 22 ապրիլ.

« Գահաժառանգ Կալէսի իշխանը Պարիզալի զօրապետին այցելութիւն մը ըրաւ որ ժամ մը տևեց. »

Պատերազմի երկիւղն հետզհետէ կը փարատի՝ քանի որ դարձեալ կը յառաջանայ. բնական աշխարհի հորիզոնը պատող ամպերայն սև ամպերուն պէս քաղաքական հորիզոնին վրայ տեսնուած սպառնալից ամպերն ալ փարատիլ կ'սկսին, և ազնիկեանութեան տրամադրութիւններով հասարակաց կարծիքը կ'անդորրի, առանց հաշուելու դիպաց անակնկալ բերմունքը՝ որ կրնայ ամեն նախատեսութիւն ու հաշիւ վեր 'ի վայր շրջել.

Հեռագիրն արդէն իմացուց թէ Տանիմարքայի խնդրոյն կարգադրութեանը համար առաջարկուած դեսպանաժողովն արդէն գումարիլ սկսած է. թէպէտ 'ի սկզբան դեսպանաժողովին յանձնումն անյուսալի կը թուէր շատերուն, սակայն Անգղիոյ և Գաղղիոյ մէջ այս օրերս երջանկաբար տեսնուած համամտութեան կամ մտերմութեան նշանները՝ ոչ միայն Տանիմարքայի խնդրոյն կարգադրութեան յոյսերը կը զօրացընեն, այլ և ուրիշ եւրոպական կնճռոտ խնդիրներու խաղաղապէս լուծման հաւանականութիւնն ալ կաւելցընեն.

Ընդդեմ՝ Տանիմարքայի խնդրոյն լուծմանը համար Գաղղիոյ գործակցութեան կարևորութիւնը կամ մանաւանդ անհրաժեշտ պէտքն զգալով, վերջապէս զկնէր է կրսեն Նաբոլէոն կայսեր առաջարկած արքայաժողովն ընդունելու. Լորտ Ռըսլէնտլի Փարիզ երթալն այս նպատակաւ էր կրսեն.

Գաղղիոյ և Անգղիոյ լրագրաց խօսքերուն նայելով՝ երկու կառավարութեանց համամտութիւնը կատարեալ է. անանկ որ Եւրոպայի խաղաղութեան վրատնդ սպառնացող ներկայ դժուարին և ծանր խնդրոյ ամենուն մէջ ալ միակերպ և միաբան դիրք մը պիտի բռնեն և անոնց լուծմանը աշխատին. Այս նպատակաւ դեսպանաժողովն արքայաժողովի փոխելու գիտաւորութիւն ունին եղեր.

Աւստրիոյ լրագիրներէն ոմանք և մասնաւորապէս Վիեննայի Ռոէս լրագիրն ալ կը հաստատէ այս լուրը.

Գաղղեացւոց կայսրը խորհրդաբար իմացուց, կրսէ, Անգղիոյ և Աւստրիոյ կառավարութեանց թէ ինքը յօժար է Տանիմարքայի վեճին կարգադրութեանը ձեռնտու ըլլալու, և այնպիսի լուծում մը ձեռք բերելու՝ որ թէ՛ Անգղիոյ և թէ՛ Աւստրիոյ համար միապէս գոհացուցիչ ըլլայ. մինչև անգամ յօժար է Շլէզվիկ—Հոլշթէյնի ժողովրդոյ կամքն հարցունելու կամ քուէն խնդրելու առաջարկութենէն ալ ձեռնթափ ըլլալու, բայց սա պայմանաւ որ դեսպանաժողովը ոչ միայն Շլէզվիկ—Հոլշթէյնի խնդրոյն զբաղի, այլ Եւրոպայի խաղաղութիւնը վտանգի մէջ ձգող ուրիշ ամեն խնդրոյ ալ.

Գաղղիոյ կառավարութեան այս առաջարկութիւնն այս անգամ աւելի յաջողակ ընդունելութիւն գտաւ, կրսէ յիշեալ լրագիրը. Ոչ միայն Բէկլէրկ կոմսն և լորտ Բալմէրսթըն, այլ և Պորչաքոֆ իշխանն ալ պատասխան տուեր են թէ պատրաստ են այս առաջարկութեան վրայ բանակցելու.

Ուստի երևոյթ կայ որ Եւրոպայի քաղաքական կացութիւնը նոր փոփոխութիւն մը կրելու վրայ է.

Տիւբէլի առումն ալ գինուորական կարևոր դէպք մ'է՝ որ կրնայ մեծ ազդեցութիւն ունենալ դեսպանաժողովին որոշմանցը վրայ.

Ապրիլ 6/18 երկուշաբթի առաւօտուն եղաւ վերջին մեծ յարձակումը, որուն մէջ Բրուսիացիք վերջապէս յաղթող երևելով՝ Տիւբէլի ամրութիւնները տիրեցին. Բայց այս յաղթութիւնը շատ սուղ նստաւ իրենց. Տանիմարքացիք ալ 4000 մարդ կորսնցուցին, որոց 2000ը Բրուսիացւոց ձեռքը դերի ինկած են, և 2000ն ալ մեռած ու վիրաւոր են.

Այս յաղթութեան լուրը չափազանց ցնծութիւն պատճառեց Պերլինի մէջ և հրապարակաց մեծ հանդէսներու առիթ եղաւ. Բրուսիոյ թագաւորն հեռագրով շնորհակալութիւն յայտնեց իւր զօրքերուն, և երկու օր ետքն ալ անձամբ իր խնդակցութիւնը յայտնելու գնաց.

Ժիւթլանտի մէջ ալ զինուց բաղդը նպաստաւոր չէ Տանիմարքացւոց. Աւստրո—Բրուսիական զօրքերն անարգել յառաջ կը քալեն Ժիւթլանտի մէջ, և արդէն Տանիմարքայի երկիրներուն մեծ մասն ասոնց ձեռքն անցած է.

Վիեննայի « Ընդհանուր Թղթակցութիւն » անուամբ լրագիրն յայտարարութիւն կընէ թէ Աւստրիոյ և Ռուսիոյ սերութեանց կողմանէ Դանուբեան իշխանութեանց երկիրները զօրք զրկուելու և զինուորական միջամտութիւն ըլլալու լուրերն անհիմն են.

Պալեցիայի և Հունգարիոյ մէջ ձերբակալութիւնները կը շարունակեն, և բազմաթիւ անձինք Աւստրիոյ զինուորական տեսչութենէն դատուելով՝ դաւաճանի հարուածներ ուտելու կը դատապարտուին.

Գաղղիոյ լրագիրները կը բողոքեն այս բարբարոսական և նուաստացուցիչ պատժոյն դէմ, որուն միակ արդիւնքը ժողովրդեան ատելութիւնը սաստկացընել է կրսեն Աւստրիոյ կառավարութեան դէմ.

Գաղղիական Մոնիթէօր լրագիրն իր ապրիլ 17 թուոյն մէջ գաղղիական զօրաց Մէքսիկա մնալու պայմաններուն վրայ Գաղղիոյ և Մէքսիկայի կառավարութեանց մէջ եղած դաշնադրութիւն մը հրատարակած է.

Այս դաշնադրութեան համեմատ՝ գաղղիական զօրքերը կարելի եղածին չափ շուտով Մէքսիկայէն պիտի մեկնին, և մնալիք 8000 կամաւոր զօրաց գունդ մը պիտի կենայ երկրին մէջ. Իսկ այն քաղաքաց պահապան զօրքերը՝ որոնք ըսկ մեքսիկացի չեն, գաղղիացի հրամանատարներու ասակ պիտի դրուին.

Նոյնպէս յառաջիկայ յուլիս ամսէն սկսեալ բոլոր զօրաց պիտոյքը Մէքսիկայի կառավարութիւնը պիտի հոգայ.

Գաղղիոյ կառավարութեան տրուելու համար որոշուած հատուցումը 270 միլիոն ֆրանքի եղած է, և Մէքսիկայի կառավարութիւնը տարուէ տարի 25 միլիոն ֆրանք տալով պիտի վճարէ Գաղղիոյ.

Ասկէ զատ Գաղղիոյ հպատակներուն տրուելիք հատուցումն ալ յանձնաժողովի մը ձեռքով պիտի կարգադրի.

Ամերիկայէն եկած լուրերը կը ծանուցանեն թէ գարնան սկիզբէն 'ի վեր պատերազմը նորէն սաստկացեր է.

Հիւսիսային բանակին ընդհանուր հրամանատար Արէնթ զօրապետը Մաք Գրէլլան և Ֆրէմոն զօրապետները նորէն պաշտօնի կանչեր է.

Իսկ հարաւայինք ալ Դրէնթուքի նահանգին մէջ յաջողութեամբ կը յառաջանան եղեր.

Հիւսիսային նահանգաց երեսփոխանական ժողովը միաձայնութեամբ յայտարարութիւն ըրաւ թէ չէր կրնար երբէք հաւանութիւն տալ որ Ամերիկայի հասարակապետութեանց աւերակներուն վրայ միապետութիւններ կանգնին Եւրոպական տէրութեանց գործակցութեամբ.

Այս յայտարարութիւնն յաջող նշան մը չէ Մէքսիկայի նորահաստատ կայսրութեան ապագային համար.

Պոմպայէն մարտ 27 թուով լուր կուգան թէ Գարպուլի Լիմիրն երկու եղբայրներն իրեն դէմ ապստամբեր են. Կըսուի նաև թէ անցեալները Պուխարայի մէջ գերի բռնուած երեք իտալացի վաճառականները գլխատուեր են.

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Եգիպտոսի փոխարքայ բարձր. Իսմայիլ փաշային կայսերական զօրաց համար Գաղղիա շինել տուած հազար հատ շերմաւոր ընտիր հրացանները սուլիներով մեկ տեղ անցեալ շաբթու մայրաքաղաքս հասան. Օգոստափառ Ինքնակալը հանելով այն հրացաններուն՝ հրաման ըրաւ որ իր անձնական դանձէն 41000 լիրա տալուելով՝ անոնց նմաններն արքունի գործարաններուն մէջ շինելու համար պէտք եղած գործիքները Եւրոպայէն բերուին. Յիշեալ հրացաններուն կոթերը շինելու համար ալ 8000 լիրա շնորհեց.

Ասկից զատ հրաման ըրաւ որ թէ՛ Վոսփորի նեղուցին ամրութիւններուն նորոգման և թէ՛ անոնց համար պէտք եղած շերտաւոր թնդանօթներուն ծախքը նոյնպէս կայսերական անձնական դանձէն վճարուի.

Ասնցմէ զատ մեր բարեխնամ Ինքնակալը թէ՛ արքունի թնդանօթարանի զինոյից, և թէ՛ նորահնար ռումբերու պատրաստութեան և թէ՛ կայսերական նաւարանին և ձուլարանին պէտք եղած պողպատը հայթայթելու համար նոյնպէս անձնական դանձէն երեք հազար քսակ շնորհեց, որպէսզի պողպատի նոր գործարան մը շինուի.

Անցեալ կիրակի օրը մայրաքաղաքիս Գառանթինայի ժողովն արտաքոյ կարգի նիստ մ'ընելով որոշեց որ Օսմանեան, Պարսից և Սովկասեան սահմանագլուխներուն վրայ գրուած Գառանթինայի գգուշութիւնները վերնան. և այս որոշման համեմատ հրամաններ ղրկուեցան վերոյիշեալ տեղերը.

Կայսերական հրամանաւ՝

Վիեննի կուսակալ Սիւլէյման փաշան Լինցի կուսակալ անուանեցաւ.

Թունէյի կառավարիչ Բաշիա փաշան Վիեննի կառավարիչ անուանեցաւ.

Սապրի էֆէնտին Միրմիրանի ասմիճանաւ Թունէյի կառավարիչ անուանեցաւ.

Վանայ կառավարիչ Վէյսի փաշան արքունի դանձուն Թահսիլթաթ մէմուրի անուանեցաւ.

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Յամանակ լրագիրն իր վերջին թուոյն մէջ «Տնտեսական խորհրդոյ արձանագրութիւններն աչքէ անցընելով հետևեալը կը քաղենք 'ի հրատարակութիւն» ըսելով, Սվաճեան Յարութիւն ազգային նկատմամբ յունվար 24 թուով հին արձանագրու-

թիւնը կը հրատարակէ, որով կը պարտաւորէ Տնտեսական խորհուրդս պաշտօնական կերպով դիտողութիւն ընել յիշեալ յօդուածին վրայօք։

Ժամանակ լրագիրը յունվար 24ի հին արձանագրութիւնը միայն հրատարակելով՝ զանց առած է յիշել մարտ 13, և 27 թուականներով միւնոյն խնդրոյն վերաբերեալ արձանագրութիւնները, որոնք կը յայտնեն թէ Սվաճեան Յարութիւն աղայն յօժարակամ հաճութիւն կուտայ Սահմանադրութեան Ս. տարեդարձնառթիւ 'ի նպաստ Իւանդանոցի հաւաքեալ ստակը ազգային Ս. արչութեան յանձնուելուն։ Ընդ, Ժամանակի խմբագիրը՝ իբրև ազգային պաշտօնական անձ՝ ուրիշ լրագրաթերթերէ ասուիճան մ'աւելի պարտականութիւն ունենալէ 'ի զատ այսպիսի փափուկ կէտերու մէջ սպասելու որ Ս. արչութիւնը խնդիրն աւարտելէ յետոյ արդիւնքը հրատարակէ, անժխտելի պարտականութիւն մ'ալ ունէր հին արձանագրութեան յաջորդող նորերն ալ հրատարակելու, որոնք առաջինին հակառակը կը յայտնեն։ Ժամանակը հակասութիւն կը յարուցանէ ըսելով թէ «Տնտեսական խորհրդոյ արձանագրութիւններն աչքէ անցընելով հետևեալը կը քաղեմք» մինչ նոյն արձանագրութեանց մէջ իր գրածին հակառակը ցոյց տուող արձանագրութիւններ կան, որոնք կա՛մ աչքէ անցուցած չէ և կամ ո՛ և իցէ դիտամամբ չտեսնել ուզած է։

1864 ապրիլ 13 Կ. Պոլիս (Թ+)
Ի Պատրիարքարան Տնտեսական
Հայոց խորհրդոյ

. . . . խմբագիր։

Թաղական տրոց համար անցեալ ամսոյ 27 թուականով խորհուրդս ծանուցագիր մ'ընդունելով Տնտեսական խորհրդէն, փութաց անմիջապէս դադրեցընել Ս. Սկեղեցւոյ մէջ թատաններու շրջադայութիւնը եւ իւղաղիի հաւաքումը, որով Ս. Արարողութեանց միջոցին տեղի ունեցող չփոթութեանց ալ դադրիլը կը տեսնէ ուրախութեամբ որտի։

Խորհուրդս իր պարտուց կատարմանն ընկալընտրութեան մէջ թաղիս ժողովրդեան ալ թաղական տրոց մասին ունեցած ջանքն ու յօժարամտութիւնը նկատելով՝ աւելի կը խրախուսի իր պաշտօնին մէջ։ կը յուսայ միանգամայն մինչ բարեկարգ տեսնել թէ իւր եւ թէ ամեն թաղի գործերն 'ինչան աղգային Սահմանադրութեան տրամադրութեանցն ունեցած իրական սիրոյն։

Ընդունեցէք եւ այլն

10 ապրիլ 1864 (Թ+)
Կ. Պոլիս Թաղական խորհրդոյ
Կէտիք փաշա թաղի

Զմմսիայէն ապրիլ 3 թուով գրուած նամակի մը մէջ հետևեալ տեղեկութիւնները կարդալով, արժան կը համարինք ազգային Արօնական ժողովոյ ուշադրութեանն յանձնել։

«Տեղւոյս ազգային լուրերուն մէջ նոր բան մը չկայ։ Թէ՛ հոս և թէ՛ Սարգուսանի գպրոցներն ամենախեղճ վիճակի մէջ են։ Ինչպէս որ գիտէք, Սարգուսան 30 տունի չափ բողոքարկոն կան և մնացին։ իսկ երկու տարիէ 'ի վեր հռոմէադաւան եղողներուն թիւը 200ի ելաւ, և այս օրերս առաջնորդնին ալ Պոլիս գնաց եկեղեցիի մը շինութեան հրամանագիրն առնելու համար։ Սայդ տեղեկութիւններով համոզուած ենք որ եկեղեցին շինուածին պէս հռոմէադաւան եղողներուն թիւը երեք չորս հարիւր տան պիտի հասնի, և խիստ հաւանական է որ բոլոր Սարգուսանի ժողովուրդը՝ որ 5—600 տուն կելնէ, ամենն ալ կրօնափոխ ըլլան։ Հոն հռոմէադաւան վարդապետները թէ՛ եկեղեցւոյ և թէ՛ դպրատան համար ժողովուրդէն սակ մը ծախք չառնելէն զատ, անոնց արքունի տրոց և ուրիշ պարտուց վճարմանը համար մեծամեծ օգնութիւններ ալ կընեն բայց 'ի բարոյական նպաստներէ։ արդէն 300 աշակերտ ունին դրսէն, որոնք սկզբնական ուսմանց մէջ վարժուելէ զատ՝ գաղղիերէն լեզուն ալ կը սովրին։ Հայ մարտպետ մ'ալ բերած են Պոլիսէն, որ հարիւրի չափ հայ աղջկանց ընթերցանութիւն, դիր, քրիստոնէական վարդապետութիւն, ասղնագործութիւն և այլն կը սովրեցընէ։ . . .»

«Իսկ մեր առաջնորդը հինգ ամիսէ 'ի վեր հոս է և քանի մ'օրէն Սարգուսանու վանքը պիտի վերադառնայ . . . .»

Սիկոմիդիայէն ապրիլ 12 թուով գրուած նամակ մը կը ծանուցանէ թէ շրջակայ գիւղերէն Պարտիզակի մէջ ալ կրօնափոխութեան պատճառաւ ազգային պառակտում մ'ըլլալով, վիճակին առաջնորդ Գեր. Ստեփաննոս Ս. արքեպիսկոպոսն անմիջապէս փութացեր յիշեալ գիւղը գացեր է, և կը ջանայ եղեր տեղւոյն ժողովուրդն 'ի սէր և 'ի մխիթարութիւն յորդորելով դժբաղդ երկպառակութեան առաջքն առնուլ։

Լրագրոյս 634 թուով հրատարակուած Օրթագիւղի Աղքատախնամ տիկնանց ընկերութեան վրայ հետևեալ տեղեկութիւնները գրուած են մեզ՝ հրատարակելու խնդրանօք։

Օրթագիւղ 5 ապրիլ 1864.

. . . . խմբագիր։

Մեր ազգին ընկերական զարգացման մեծապէս նպաստող բարենպատակ ձեռնարկութեան մը լուրն ազգայնոց ուշադրութեանն արժանի ըլլալուն վրայ երբէք չկասկածելով, կը փութամ ձեր ազգօգուտ լրագրոյն միջոցաւ անոր հրատարակումը խնդրել։ բայց անոր կարեւորութիւնն աւելի զգալի ընելու համար, բուն իսկ նիւթին վրայ խօսելէ յառաջ՝ պարտկը համարիմ ընդհանուր նկատմամբ մէկ քանի խորհրդածութիւն ընել։

Մարդկային ազգի ընկերական զարգացման եւ յառաջադիմութեան սկզբնապատճառ եղող սկզբանց մէջէն ալ երկու սեռի դաստիարակութիւնն ըլլալը, բոլոր քաղաքակրթեալ ազգերն անհամար փորձերով ցոյց տուած են։ բնական է որ երբ ընկերութիւնը կազմող մէկ մասը միւսին պէս բարոյական եւ մըտաւորական մի եւ նոյն կարողութիւնները չունենայ եւ քաղաքական բարեմասնութիւններէ զուրկ ըլլայ, անտարակոյս երկու կողմի հակառակ դրութիւնները յառաջադիմութեան արգելք կըլլան եւ պատճառ խափանման ընկերական զարգացման։ բայց երբ երկու սեռը հաւասարապէս ունենան մի եւ նոյն բարոյական եւ մտաւորական կարողութիւնները, յայնժամ երկու կողմի լուսաւոր դաստիարները մէկտեղ աշխատելով՝ կրնան յաղթող հանդիսանալ այն ամեն դժուարութեանց՝ զոր տգիտութիւնը կը յարուցանէ յառաջադիմութիւնը խափանելու համար։ Քանի որ ընկերութեան զարգացումը կը պահանջէ միանգամայն երկու սեռի օժանդակութիւնը, դիւրին է հասկընալ որ մեր ազգը դեղեցիկ սեռին օժանդակութեան նոյնչափ կարօտ է, որչափ քաղաքակրթութեան կատարելութեան հասնելու փափաք ունենայ, եւ ընկերութեան բարոյական եւ նիւթական զարգացումը խնդրէ։

Յիրաւի այս նիւթիս վրայ խօսելու համար հազիւ երկար յօդուած մը բաւական է բացատրել այս գրութենէ յառաջ գալիք ամեն օգուտները։ բայց վերոյիշեալ ձեռնարկութեան կարեւորութիւնը յայտ բովանդակելուն, ուզեցի այս դիտողութիւնս ազգայնոց ուշադրութեան ներկայացընել, որպէս զի ազգայնոց չարժումը ապահովապէս դէպ 'ի յառաջադիմութիւն եւ քաղաքակրթութիւն ուղղելու համար, իգական սեռի գործակցութեան օգտակար ըլլալը ճանչնալով՝ անոր յարմարութեան եւ հանճարոյն սեփական դերն իրմէ չզլացուի։ Այս յեղափոխութիւնը՝ որ ազգային չարժումն աւելի կը զօրացընէ, արդարեւ բաւական է զմեզ չուտով այնպիսի կացութեան մը հասցընել, որուն շնորհքները քաղաքակրթեալ ազգերը լիովին կը վայելեն։

Շատ տարիներ չէ, երբ ազգը դարեւոր թմրութենէ սթափելով՝ ժամանակին վերանորոգիչ ընթացքը հետ ինքն ալ սկսաւ շարժիլ, եւ ազգայնութեան ոգին զօրացընող ընկերութիւնքներն իր մէջ ընդունելով իւր թշուառ վիճակին դարման տանելու փորձն ու հոգն ունեցաւ, կուսակցութեանց մէջ արմատացած տգիտութիւնը 'ի սկզբան պատճառ եղած էր խափանման շատ մը կարեւոր միջոցներու գործադրութեանը, որոց կարդէն էր դեղեցիկ սեռի կրթութիւնը հասարակաց դաստիարակութեան մէջ մտցընելու դրութիւնը։

Բայց ժամանակը մեր կուսակցութիւններէն հետ զհետէ տգիտական նախապաշարմունք եւ գաղափարները կը հեռացընէր, եւ յիշեալ միջոցներուն կարեւորութիւնն անոնց աչաց առջեւ կը դնէր։ հասաւ այն նշանաւոր օրը, յորում մեր ընկերութիւնը իր մէջ ընդունուց երկու սեռը հաւասարապէս կրթելու եւ ուսուցանելու փրկարար եւ լուսաւոր սկզբունքը։

Այնուհետեւ վերակենդանութեան տարրն աւելի եւս զօրութիւն ստացաւ։ յառաջ՝ որ մեր ազգային չարժումը տկար ընթացքով կը յառաջանար եւ չատ անգամ մեծամեծ արգելքներ կը խափանէին յառաջադիմութեան մեծ գործը, իգական սեռը դաստիարակութեան չնորհիւ իւր պարտականութիւնները ճանչնալով՝ անձնուէր գործակցութեամբ փութաց իւր օժանդակութիւնն աջակցել մեր ջանից հետ։

Ժամանակը եւ քաղաքակրթութիւնը հետզհետէ իգական սեռին մէջ ազգայնութեան ոգին աւելի եւս տարածելով, տիկնայք արդարեւ գովութեան արժանի ձեռնարկութիւններ ունեցան, որոց միայն մէկ կամ երկուքը հոս նշանակել բաւական պիտի ըլլայ ապացուցանելու թէ անոնց յարմարութիւնը մերինէն ոչ նուազ օգտակար ծառայութիւններ ընելու համար պատրաստուած է։ Դեռ երկու տարի չըներ երբ անիշխանութիւնը ազգային կառավարութիւնն երեսի վրայ ձգած ըլլալով, ազգային հիւանդանոցն ողբալի վիճակի մէջ կը գտնուէր, ոչ ապաքէն ազնիւ տիկնայք կարեկցաբար փութացին իրենց մէջ խնամակալութիւն մը հաստատել հիւանդանոցի թշուառ անկելոց նպաստամատոյց ըլլալու համար։

Նոյնպէս մեր գիւղի սրբոց Հռիփսիմեանց վարժարանի խնամակալուհի տիկնանց մայրենի խնամոց յանձնուած օրիորդաց քիչ ժամանակուան մէջ ստացած յառաջադիմութեան ակատնտես վկայ ըլլալով, բաւական զօրաւոր փաստ կրնայ համարուիլ նոյն վարժարանին քառամեայ անվնաս ընթացքը, ոչ թէ միայն սոյն տիկնանց ունեցած յարմարութեան եւ արժանաւորութեան, այլ եւ իրենց հաստատամտութեանը։

Այս՝ համառօտ յիշատակութիւններս ընելէ յետոյ, որոնք ըստ ինքեան մեր ազգին համար գովութեամբ նշանակուելու պատուոյն արժանի են, ուրախութեամբ որտի բոլոր ազգայնոց կը փութամ հաղորդել «Աղքատախնամ ընկերութիւն Տիկնանց» անուամբ ընկերութեան կազմն իւր, որ դիւղիս ազգասէր Տիկնայք այս օրերս հաստատեցին՝ իրենց դիտաւորութեան նպատակ ունենալով աղքատը իւր թշուառ վիճակէն ազատել։

Արդարեւ չնչխարհիկ ձեռնարկութիւն մը, որուն դրօշակիրը գթոյ եւ ողորմութեան ազնուական զգացումն է։ թէ որ պապակող լեզուի մը տապը զովացնելու համար չնորհուած կաթիլ մը ջուրը երկնային վարձատրութեան արժանանայ, որչափ եւս տաւել ազգասէր Տիկնանց այս բարենպատակ ձեռնարկութիւնն աւելի մեծ վարձատրութեան արժանի պիտի ըլլայ, որ բազմաթիւ տարաբազդ անանկայ թշուառութեանց սփոփումն պիտի ըլլայ եւ պատճառ անոնց երջանկութեան։

Աղքատախնամ ընկերութեան յայտարարութենէն պիտի տեսնուի, թէ ընկերութիւնը իւր բոլոր գործողութիւնները տասներկու տիկիններէ բաղկացեալ Տնօրէն ժողովոյ մ'անմիջական հսկողութեանն յանձնած է։ Յիշեալ Տնօրէն ժողովը Սահմանադրապէս կազմեալ է իրեն մէջ ունենալով ատենապետ, անօրէն, դանձապետ եւ ատենադպիր։

Անհաւասիկ անդամակից ազնիւ Տիկնանց անունները։

Տիկին Ադալի Եուսուֆեան
» Ալէմ Զայեան
» Ալէմ Պայիկեան՝ Տնօրէն.
» Անանիկ Ճանըմեան
» Բուբուլ Սըլտըղեան
» Եղիսաբէթ Եուսուֆեան՝ Դանձապետ.
» Էֆթիկ Սմիտեան
» Իսկուհի Գաբրիէլեան
» Նազլը Վահանեան Ատենապետ.
» Նէմզար Պուլկուրեան
» Նունեա Կարմիրեան
» Տիրուհի Փափազեան

Օրիորդ Արբուհի Վահանեան Օգնական ատենադպիր։

Ընկերութիւնն ամսական հինգ զուրուշի կամաւոր նուէր մը սահմանած է, զոր Տնօրէն ժողովը պիտի հաւաքէ իւր նպատակին գործածելու համար։

Արդէն Տնօրէն ժողովոյ անդամակից տիկիններէն ոմանք, որոնք Սրբոց Հռիփսիմեանց վարժարանին խնամակալներն են, 'ի վաղուց իրենց արժանաւորութեամբը ճանչցուած ըլլալով, մեր գիւղի ազգայինք ուրախութեամբ պիտի ողջունեն այս նոր ձեռնարկութիւնը եւ անոր յարատեւութեանը համար իրենց ձեռնտուութիւնը պիտի չնորհեն, որպէս զի ընկերութիւնն աւելի եւս զարգանալով կարող ըլլայ մեծամեծ ծառայութիւններով տառապեալ ազգայնոց վիճակը լաւացընել եւ հետեւարար աղքատաց թիւն օր աւուր պակսեցընել։

Խնդրելով որ բարեհաճիք նամակիս եւ Աղքատախնամ ընկերութեան յայտարարութեանը ձեր պատուական լրագրոյն մէջ տեղի չնորհել

Մնամ եւ այլն։ Ռ. Կ. Պոլսեցի

Աղքատախնամ ընկերութեան յայտարարութիւնը բաւական երկար ըլլալուն համար չկրնալով հրատարակել, արժան կը համարինք համառօտ բովանդակութիւնն ընել։

Յայտարարութիւնը կը ծանուցանէ թէ սոյն բարենպատակ ընկերութիւնն ազէն Տնօրէն ժողովի մ'անմիջական հսկողութեամբ գործի սկսած է, և առայժմ իրեն պաշտօնատեղի ընտրած է Օրթագիւղի Հռիփսիմեանց վարժարանը։ Հետևեալ գիւղին ազգային աղքատներն ուղղակի Տնօրէն ժողովոյ պիտի դիմեն իրենց վիճակն ու կացութիւնը յայտնելու համար։

Սակայն նորահաստատ ընկերութիւնս դեռ պէտք եղածին չափ նիւթական կարողութիւն չունենալով՝ առայժմ իւր խնամատարութիւնը պիտի ըլլայ՝

Ընդհանուր հիւանդ տառապելոց բժիշկ հոգալ, չքաւոր և անկարող ծերերը նիւթապէս մխիթարել, բազմաթիւ մանր աղայոց մայր եղող այրի տառապեալ և անօգնական կանանց նպաստամատոյց ըլլալ, և վերջապէս հոգ տանիլ ըստ իւր կարողութեան ազքատին թշուառ վիճակը լաւացընելու։

Թէպէտ և յայտ կը բովանդակի իւրենց խնամատարութիւնը, այսու ամենայնիւ կը խոստանան աւելի ընդարձակել զայն եթէ ընկերութիւնը հետզհետէ յառաջադիմէ։

Ուստի բարեսէր ազգայնոց բարոյական և նիւթական ձեռնտուութեանց վրայ հանելով, Տնօրէն ժողովն հինգ զուրուշ կամաւոր տուրք մը սահմանած է, որոյ հասոյթը իւր խնամատարութեանը պիտի ծառայէ։

Գանեայի հայ հասարակութիւնը՝ ազգային Սահմանադրական Ս. արչութիւնն հաստատուելուն վրայ իր ուրախակցութիւնն յայտնելու մտօք՝ գոյգ մ'ընտիր մեծ գորգ նուէր զրկած են Պատրիարքարանի խորհրդոյ սենեակներուն մէջ փռուելու համար։

Գանեայի պատուարժան ժողովրդեան այս ազգասիրական գործը մեծ պատիւ կրնէ իրենց։ և ընդհանուր ազգին գովութեան ու շնորհակալեացն արժանի է։

Գանեայէն մարտ 30 թուով գրուած նամակ մը կը ծանուցանէ թէ տեղւոյն 140 տնէ բաղկացեալ ազգայինք, թէև՛ թուով նուազ՝ այլ ուսումնասիրական եռանդով լի՝ մանչ տղոց ընդարձակ դպրոց մը կանգնելէ և անոր կից աղջիկանց համար ալ ուրիշ դպրոց մը կառուցանելէ զատ, անոնց յարատև բարեկարգութեան համար պէտք եղած նիւթական միջոցներն ալ պատրաստելով, և տեղւոյն երեւելի ազգայնոց և պատուարժան եկեղեցականաց հոմանորհուրդ հոգատարութեամբը դպրոցներուն ուսումնական զարգացման ամեն փոյթ և խնամք նուիրելով, փետրվար 23ին կիրակի օրն ալ աշակերտաց և աշակերտուհեաց վեցամսեայ քննութիւն մ'ըրեր են բազմաթիւ ազգայնոց և օտարազգի պատուաւոր անձանց ներկայութեամբ։ և այն մանկունքը որ վեց ամիս առաջ հայերէն աշխարհաբառ խօսիլ անգամ չէին գիտեր, հայերէն քերականութեան, ազգային պատմութեան, քրիստոնէական վարդապետութեան և թուագիտութեան մէջ բաւական գոհացուցիչ արդիւնք ցոյց տուեր են։ որուն համար թէ՛ յառաջադէմ աշակերտներն և թէ՛ իրենց աշխատասէր վարժապետները քաջալերական վարձատրութիւններ ընդուներ են։

Կը գովենք Գանիայի հայ հասարակութեան այս ուսումնասիրական ջանքը և յարատևութիւն կը մաղթենք իրենց

այս ազնիւ ձեռնարկութեան՝ որ իրենց ա-
զգայ սերնդոց բարօրութեան միջոց մը
պիտի ըլլայ։

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Փորձով կը տեսնենք որ շատ օգտա-
կար ձեռնարկութիւններու նաւակատիքը
մարքաղաքիս մէջ հայերէն կ'սիսի, բայց
դժբաղդաբար մեր փորձէն ուրիշները կը-
բատուելով օգուտ անոնք կը քաղեն։
Յարատեւութիւն բառը գոյութիւն նշանա-
կութիւն չունի մեր ազգին մէջ։ Օգտա-
կար ձեռնարկութիւնները դժբաղդաբար
միշտ թերակատար կը մնան և անոնցմէ
ապաստուած օգուտներն ալ յուսացուա-
ծին չափ իսկական և արդիւնաւոր չեն ըլ-
լար։

Այս նախադասութեանց օրինակները
մի առ մի յիշելն աւելորդ կը համարինք։
Խորհող գլուխներու համար անժխտելի է
այս։ ուրիշներուն փորձովը մենք խրատ-
ուելէ առաջ՝ մեր փորձովը երբեմն նաև
վնասվն օտարներն արդիւնք կը քաղեն։
Ունենք նախանձիր օտարաց այս բաղդաւո-
րութեանը վրայ, բայց մեր ազգին այլոց
նախագաղափար ընծայուած շահաւետ
ձեռնարկութիւններու արդիւնքը մեր ազ-
գին մէջ ալ լեսվին վայելելու արդար փա-
փաքնիս ալ չենք կրնար ծածկել։

Երկու տարի առաջ Անձնանուէր ընկ-
երութիւն մ'ունէինք որ ազգաս հասա-
րակութեան և պանդուխտ ազգայնոց ձը-
ւիապէս ընթերցանութիւն, դիր, թուա-
գիտութիւն և այլն կը սովորեցնէր։ Այս
ընկերութիւնն ի՞նչ եղաւ։ Արծենք շատ
քիչերու մտքին մէջ ձգեց իր օգտակար
սերմը, և այսօր յիշեալ ընկերութեան ան-
դամներէն հազիւ մէկ քանին կը նշմար-
ւին, որ գեռ յարատեւութեամբ կաշխատին։
Երբարեւ պանդուխտ ազգայնոց վրայ նոյն
ընկերութեան արդիւնքը փոքր 'ի շատե
տեսնուեցաւ, բայց յարատեւութիւն չու-
նենալով ապարէն ուրիշներու թողուե-
ցաւ։

Տեսնենք ի՞նչ կրսէ Թասվերի Էֆ-
քեար տաճկերէն լրագիրը։

«Բանի մ'անձանց կողմանէ Օսման-
եան դասախօսութեան ընկերութիւն մը
կազմուեցաւ, որուն նպատակն է տաճկ.
արհեստաւորներու հաւատալեաց վերա-
բերեալ դասեր, թուաբանութիւն, և կա-
րելի եղածին չափ տաճկերէն կարդալ գը-
րել սովորեցընել։ Այս բանիս համար յիշ-
եալ ընկերութիւնը հասարակաց կրթու-
թեան պաշտօնէին ալ հրաման և շուկայի
մօտերն ալ դպրոց մ'ուզելով՝ խնդիրը
Բ. Դրան ներկայացուցեաւ, և պէտք
եղած հրամանն առնուեցաւ։

«Լսածնուս նայելով, սոյն ընկերու-
թիւնը երկու կարգ անդամներէ կը բաղ-
կանայ։ մէկ կարգը անձամբ դպրոցին մա-
տակարարութեանն ու դասատուութեա-
նը պիտի պարապի, միւսն ալ որ և իցէ
կերպով ընկերութեան նպատակին պիտի
ծառայէ։

«Ընկերութեան խնդրած դպրոցը
նորոգութեան կարօտ ըլլալով, Բ. Դրա-
նէն Լվքաֆի պաշտօնատան յանձնուե-
ցաւ շինութիւնը, և լմնցածին պէս դա-
սախօսութիւնները պիտի սկսին։ Առա-
ւօտները մէկուկէս կամ երկու ժամ ըն-
թերցանութեան, հաշուադիտութեան,
երկրաչափութեան, աշխարհագրութեան
և քիչ մ'ալ պատմութեան դասախոսու-
թիւն պիտի ըլլայ։ Աշակերտաց պէտք ե-
ղած գիրքերն և ուրիշ պիտոյքներն ըն-
կերութեան կողմանէ ձրի տրուելէ զատ,
ուսանողաց ալ քաջալերական վարձատ-
րութիւններ պիտի ըլլան։

«Այսպիսի դպրոցի մը առաջին ան-
դամ հիմնարկութիւնն անշուշտ ատոր օ-
գուտները վայելելու փափաքողներուն շը-
նորհակալեացն արժանի է։ Այս ընկերու-
թեան հիմնադիրները տերութեան պաշ-
տօնեներուն մէջ գտնուող գրագէտ անձինք
են, որ իրենց պաշտօնէն դուրս հանդիս-
տեան ժամանակնուն մէկ մասը ազգայնե-
րուն կրթութեանը նուիրելու ազնիւ դի-
տաւորութիւնն ունեցած են, համոզուած
ըլլալով որ ազգասէր անձանց բուն հան-
դիսաբ՝ իրենց նմանեաց օգտին աշխատե-
լով ձեռք կը բերուի։»

—Սեբաստիայէն ապրիլ 2 թուով բաղ-
մաթիւ. սողոպդրութեամբ մեղուղղուած
նամակ մը ցաւօք սրտի կը ծանուցանէ,
թէ տեղւոյն այլազգ բնակիչներէն խուռ-
մը սրիկաներ և անոնց հետ ալ խել մը
հայ սրիկաներ տեղւոյն ազգայնոց մասաղ
մանկուսյն անմեղութեանը դասան լարե-
լով՝ անոնց բարոյական վեղծմանը պատ-
ճառ կըլլան, և անպատկառ լրութեամբ
պարկեշտ ընտանեաց հանգստութիւնը կը
վրդովեն մինչև անդամ տուներէն, դրպ-
ոյներէն և որատաւել սարսափելին է՝Ս.
եկեղեցեաց մէջէն տոյժք բռնելով և ի-
րենց դաղանական կրքը գոհ ընելով։

Տարակոյս չունինք որ այսպիսի խժա-
կան ամբարշտութեան մը յանդգնողները
կայսերական բարեխնամ կառավարու-
թեան արդար ցասումը կը հրաւիրեն ի-
րենց վրայ, բայց չենք դիտեր թէ տեղ-
ւոյն Գեր. առաջնորդը՝ որ իր հօտին
բարոյական պիտոյքն հոգալու սրբազան
պարտաւորութիւնն ունի, ինչո՞ւ դո-
նե ազգային կեդրոնական Ա. արչութեան
չգրեր, որպէս զի այսպիսի բարուց ապա-
կանութեան ժանտախտի մը դարմանը
ինդրէ Բ. Դռնէն, և Սոդոմայ ու Գո-
մորայ յանդուգն մնացորդներն իրենց ար-
ժանի պատիժն ընդունին։

Կը յուսանք որ ազգային Ա. արչու-
թիւնն այս քսամնելի չարեաց առաջքն
առնելու համար չվարանիր իր կողմանէ
պէտք եղածը անօրինելու։

—Պէրութէն ապրիլ 13 թուով գրուած
նամակ մը կը ծանուցանէ թէ Լիբանանի
Արեսրավան նահանգին բնակիչները տե-
ղութեան կողմանէ հրամայուած կալուա-
ծագրութեան ընդդիմանալով, Լիբանանի
կառավարիչ Ա. սեմ. Տավուա փաշան
հարկադրուեր է քանի մ' օր առաջ դունդ
մը կանոնաւոր զօրք ղրկել և գինու զօ-
րութեամբ հնազանդեցընել յիշեալ նա-
հանգին բնակիչները։

—Աղէքսանդրիայէն ապրիլ 13 թուով
լուր կուտան թէ Խմայիլեայէն մէկնող
անուշ ջուրի ջրանցքը լմնցեր, և ջուրը
կատարեալ յաջողութեամբ Սայտայի ծոցը
եկեր է։

—Մարսիլիայէն ապրիլ 15 թուով կը
գրեն թէ Ն'աբոնի կառավարութեան Փա-
ղիզ ղրկած դեսպանը նոյն իրիկունը հոն
հասեր է Աղէքսանդրիոյ թիկնատար շոգե-
նաւով, և նաւէն եղած ժամանակ գինու-
որական պատուով և թնդանօթներ արձա-
կուելով ընդուներ է։

— Հալեպէն գրուած նամակ մը կը
ծանուցանէ թէ կին մը երեք գլխով մանչ
զաւակ մը ծներ է որ երեք ժամ ապրեր
ու մեռեր է։

—Անգլիական լրագրաց մէջ կը կար-
դանք թէ Մանչէսթէրի մէջ Ռիչըրտ
Միւլլին անուն մէկը 1854 են 'ի վեր յիշ-
եալ քաղաքին մէջ երեք այլ և այլ կին
առեր է։ բայց չորրորդ մ' ալ հայթայ-
թերու վրայ եղած ժամանակ՝ իր առաջին
օրինաւոր կինը իմանալով ոտք եկեր և
զանի դատաստանի մատներ է։

— Պարտիզաց ծառուղիներուն մէջ
բուսած ՁԼասակար խոտերը ջնջելու հա-
մար հետեւեալ պարզ դեղը կը կարդանք
երկրագործական թերթի մը մէջ։

Երկաթէ կատսայի մը մէջ 50 լիտր
ջուր, 5 քիլոկրամ կիր և մէկուկէս քիլոկ-
րամ ծծումբի փոշի դնելով և իրար խառնե-
լով պէտք է եռացընել, և պաղելէն ետ-
քը այս բաղադրութեան կրկնապատիկին
չափ հասարակ ջուր լեցընել վրան և ան-
պիտան խոտեր բուսած տեղերն անով
ջրել։

— Ամերիկայի միացեալ նահանգաց
Մասաչիւսէթ նահանգէն Թոպէր Թոքս-
պըրի անուն ճարտար մեքենագործ մ'այս
օրերս շոգեշարժ նոր կառք մը հնարեր է
որ ամեն տեսակ ճանբու վրայ կրնայ երթալ, որչափ խորտուբորտ և անհարթ ալ
ըլլայ։ Այս նորաշէն կառքը երեք նստա-
րան ունի, և կառավարը կրնայ թէ՛ ձախ
և թէ՛ յաջ ուղղել, և երկի կառքի մը
չափ դիւրութեամբ դարձունել և կեցը-
նել։ Մեքենան երկու ձիու ոյժ ունի և
եօթնհարիւր լիտր կը կշռէ եղեր։

— Ժուռնալին մէջ կը կարդանք թէ
մայրաքաղաքիս հարուստ սեղանաւորներէն
մէկուն սպասաւորը հետեւեալ նորօրինակ
գողութեան մէջ բռնուեր է։

Այս ճարտար գողը շուն մ' ունի եղեր, և ամեն անգամ ատակ հմրած ժամանակը քանի մ' ոսկի կուտայ շանը որ հացի պէս կը կլլէ, և իրիկունը տուն երթալէն ետև դեղ մը կը խմցընէ շանը և կլլել տուած ոսկիները փսխել կուտայ եղեր։

Բայց այս նենգութիւնն երկար ժամանակ գործելէ ետև երևան եկելով՝ ոստիկանութեան ձեռքը իր տանը մէջ քննութիւն մ' եղեր և շանը փսխել տուած ատակները դտնելով օրինաւոր տերոջը հատուցեր են։

— Խլուրդը (դեանի մուկ) ընդհանրապէս դաշտերու ՁԼասակար կենդանի մը համարուած է երկրագործներէն, որոնք կը կարծեն թէ տնկոց արմատներովը կը սնանի յիշեալ կենդանին։ Սակայն Յուրիսի մէջ Պ. Ա. Էպէր անուն ճարտար երկրագործն այս կենդանիին վրայ եղած նախապաշարմունքը ջրելով՝ կը հաստատէ թէ ոչ միայն տնկոց ՁԼաս չբերեր խլուրդը՝ այլ ընդհակառակն օգտակար ալ է։

Սակայն իր այս գիւտը լոկ խօսքով եղած չերևնալու համար, կը հաստատէ թէ ընագէտ մը այլ և այլ երկիրներու մէջ բռնուած 15 խլուրդի ստամոքսը բանալով գտեր է՝ որ տնկոց ՁԼասակար ճճիներու ՁԼացորդէն զատ ուրիշ բան չկայ անոնց մէջ։ ոչ արմատ ոչ խոտ և ոչ որ և իցէ բոյս մը, որոնք ճճիներէն աւելի դժուարամարս ըլլալով՝ պէտք էին դանըւիլ խլուրդներուն ստամոքսին մէջ եթէ կերած ըլլային։

Պ. Ա. Էպէր այս փորձով ալ դոհ չըլլալով, մեծ դժուարութեամբ երկու խլուրդ կը բռնէ և հողով լեցուն սակառի մը մէջ դնելով վրան ալ մարգագետին, բազմաթիւ սողոններ, որդեր և արմատներ կը լեցունէ, ինչպէս նաև փոքր մուկ մը զոր սակառին մէջ կը դոցէ։

Ինն օրէ ետև սակառը բանալով կը տեսնէ որ երկու խլուրդն այն բազմաթիւ թրթուրները, սողոնները, ճճիները, ինչպէս նաև փոքր մուկն իր մորթովն սև ոսկրոտիներովը լափեր կերեր են՝ առանց արմատի մը դպչելու և առանց խոտ մ'ուտելու։

Ասկէ զատ՝ խոտերու հետ խառնելով հում մսի կտորուանք ալ դրեր է առաջնին, բայց խլուրդները միսը կերեր և խոտերէններուն չեն դպեր։ յետոյ միայն խոտերներ տուեր է ուտելու և 24 ժամէն վերջը խլուրդները սատկած գտեր է։

Ուրիշ բնագէտ մ'ալ հաշիւ ըներ է որ 2 խլուրդ մէկ տարուան մէջ 20000 ճճի կուտան։

—Մեր նախընթաց թուով հրատարակուած Ս. Փրկչեան հիւանդանոցի նուէրներուն ցանկին մէջ, տպագրական քանի մը սխալմունք սպրդած են, զոր կը փութանք ուղղելու։

Նուիրեալ պատման երեք թօփ պիտի ըլլայ։ իսկ բրինձը՝ որ 100 հօխայ ըսուած էր՝ 154 հօխայ պիտի ըլլայ։

ՊՕՐՍԱՅԻ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՀԵՌԱԳՐԱՒՈՒՐ

Փարիզ 27 ապրիլ։

Օսմ. Ռոնտիէ՝ 53 1/4 53 2/8
Օսմ. փոխառութիւն 1865ի՝ 550
Օսմ. Պանքա՝ 792 50։

Լոնտրա 27 ապրիլ։

Օսմ. Ռոնտիէ՝ 52 7/8 53 1/8
Օսմ. փոխառութիւն 1858ի՝ 69 69 1/2
Օսմ. փոխառութիւն 1862ի՝ 71 1/2 72։

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

Յաջողութիւնք կամ ձախորդութիւնք երկրագործական լաւացմանց գործառնութեանցը մէջ։

ԳԼՈՒԽ Բ.

ՆԻՒԹԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՔ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ

(Շարունակութիւն ՏԵՍ թիւ 633)

Երկրագործական գործառնութեան մը յատկացեալ դրամագլխոյ մէջ ալ այս գործէն սպասուելիք յաջողութեան դէպ-խաւոր պատճառներէն մէկը կը դտնենք։ Եթէ այս դրամագլուխն անբաւական է, 'ի նանիր երկրագործն այլուստ ամենայարմար պայմաններու մէջ կը դտնուի, 'ինանիր այն հմտութիւնները, գործունէութիւնն ու կարգական ոգին կունենայ, ոլորանք իւր գործառնութեան յաջողութիւնը կրնային ապահովցընել։ իւր ամեն գործողութեանցը մէջ կապուած կը դտնուի այնպէս որ՝ եթէ չկործանի, այլուստ լաւ մտածեալ գործառնութեան մը մէջ, գոնե ասկէ սպառած վաստակներուն խիստ հեռու կատարածի մը դիմելը կը տեսնայ։ Երկրագործութիւնը՝ ինչպէս բոլոր այն ճարտարութիւններն որոց նպատակն է արտադրութիւնը, նախնական դրամագլխոյ մը գործածութիւնը կը պահանջէ։ Անբաւական դրամագլուխ մը լրացուցանելու համար վաստակները գործածել ուզելն, ամենէն մոլորական հաշիւ մ'ընել է։ վասն զի դրամագլուխն այս վաստակին ստեղծմանը ամենէն անհրաժեշտ պայմանն է։ Արդ մը չկայ որ չգիտնայ թէ երբ կալուածի մը մշակական գրութեանը մէջ գլխաւոր փոփոխութիւններ ընել ուզուի, պէտք է մշակութեան առաջին տարիներուն մէջ շատ մը ոչ արժողութիւններ կրելու հարկաւորութիւնը յանձնառու ըլլալ։ այլուստ՝ երկրագործական գործառնութեան մը սկզբնաւորութեանը մէջ, ուրիշ տեսակ ոչ արժողութեանց ալ պատրաստուելու է։ քանզի նոյն իսկ ամենէն փորձառու անձն անդամ դեռ չճանչցած ագարակին մէջ՝ ստուգիւ այնպիսի սխալմունքներ կընէ, որ գոնե ընելիք վաստակները կը պակսեցընեն։ Այս պարագայնեբուն մէջ, իր ներգործականութեան կանոնաւոր զարդացմանը մէջ գտնուող գործառնութեան մը գնացքին անբաւական դրամագլխով մը գործի սկսիլն, այնպիսի սխալմունք մ'է, որ գրեթէ միշտ կա՛մ որոշընդոստ անկմամբ մը և կամ մէկ քանի տարուան ամուլ ճգանց ծանր մահու տագնապովը կը վճարուի։ Իւր ուշիմութեամբն ու ճարտարութեամբն անուանի երկրագործ մը լաւացմանց մէջ գանդաղութեամբ, յառաջընթաց ալով կրնայ երբեմն իր դրամագլուխն յառաջատութեամբ ածեցընել, մինչդեռ իր մշակութիւնը հետզհետէ կը կատարելագործի։ բայց միայն գեղջական բնակչաց դասին մէջ, և իրենց սեպհական անաչառ տնտեսութեամբն է որ այս դրամագլխոյն նոյն իսկ ճարտարութեամբ ստեղծուիլը կը տեսնուի։ ուրիշ որ և իցէ պարագայի մէջ, պէտք եղած բաւական դրամագլուխը չունենալով գործի սկսիլը մեծ անխոհեմութիւն է։

Կալուածի մը մշակութեանը համար պէտք եղած դրամագլխոյ քանակութիւնը, երբեմն այս կալուածին հասին կամ վարձին համեմատութեամբը կորոշուի։ Այս հաշուական հիմը բոլորովին թերի է։ վասն զի, այն նահանգին մէջ՝ ուր վարձը հեկտարի գլուխ 100 ֆրանքի հասած է, ենթադրեմք 100 հեկտարնոց կալուած մը, որուն յատկացեալ ըլլայ 40000 ֆրանք իբրև դրամագլուխ, որ չորս անդամ կալուածին հասը կը նշանակէ, որ է 10000ֆրանք, շատ տեղեր այս դրամագլուխը բաւական է։ Բայց եթէ մի և նոյն դրամագլուխը գործածուի նոյնպէս 10000 ֆրանք վարձ ունեցող կալուածի մը վրայ, հողին հեկտարը միայն 20 ֆրանք վարձ բերող նահանգի մը մէջ, դրամագլուխն այս կալուածին (որուն տարածութիւնը 500 հեկտար կըլլայ) ճիշդ պէտք եղած դրամագլուխէն խիստ պակաս կըլլայ։

Աշակութեան դրամագլխոյ որոշմանը

համար աւելի յարմար առւեալ մը այն է՝ որ այս դրամագլուխը կարուածին տարածութեանը համեմատութեամբը կորոշէ. և դժուար չըլլար ապացուցանել որ ստորին գնով մը վարձուած կալուած մը, որ հեռաւոր լաւացմանց կարօտ է ու հաւանական իրմէ յուսացուած վասակները դեռ շատ կ'ապասցընէ, հաւասար տարածութեամբ և աւելի սակաւ վարձի մը համար, արդէն մշակական լաւ վիճակի մը մէջ եղող կալուածէ մ'աւելի դրամագլուխ կը պահանջէ. Սակայն խիստ դըժուար է հեկտարի գլուխ ճիշդ գումարի մը որոշել կալուածի մը լաւ մշակութեանը պէտք եղած դրամագլուխը. Քանզի ասոր քանակութիւնը շատ մը պարագայներու ազդեցութեամբը կը փոփոխի. Օրինակ մեծ քաղաքի մը մօտ՝ ուր երկրագործին աւելի օգտակար է խոտերը ծախել ու աղը գնել, քան թէ բազմաթիւ անասուններ պահել, երկրագործական գործառնութեան յատկացեալ դրամագլուխն ուրիշ պարագայներու մէջ պէտք եղածինէն աւելի սակաւ է. Երկրագործին պէտք եղած անասնոց տեսակն ալ դրամագլխոյ չափին մէջ խիստ զգալի տարաձայնութիւններ կրնայ բերել. եթէ թանկագին անասնոց ազդերն ընտրէ, իր դրամագլխոյն մէջ մեծ առաւելութիւն մը կը պատճառի. Ընդունելիք երկրագործական դրութիւնն ալ նոյն իսկ փոխանակեալ բոյսերուն անդամ չհեռանալով՝ (միայն որոց վրայ հոս կը խօսիմ) կրնայ դլխաւոր տարբերութիւններ բերել մշակութեան պահանջած դրամագլխոյ չափին մէջ. Ալ երջապէս ոլչափ մը շակութիւնը փոքր է, այնչափ պէտք է բարձրացընել հեկտարի գլուխ հարկ եղած գումարին թիւը. և եթէ այս մասին միևնոյն պարագայներուն մէջ գտնուած 100 հեկտարնոց ագարակ մ'ուրիշ 500 հեկտարնոցի մը հետ բաղդատուի, կը տեսնուի որ եթէ առաջինին մէջ որոշեալ մշակական դրութիւն մ'ի գործ դնելու համար 40000 ֆրանքի դրամագլուխ մը պէտք է, ամենևին հարկ չէ որ այս դրամագլուխն 200000 ֆրանքի հասնի երկրորդ ագարակին մէջ միևնոյն մշակական դրութիւնն 'ի գործ դնելու համար գրեթէ միշտ այս երկրորդ կէսին երկրագործ մ'իր հասոյթական գործողութեանց մէջ աւելի լայնութեան մէջ կըլլայ 150000 ֆրանք դրամագլխով՝ քան թէ առաջին կէսին մէջ 40000 ֆրանքով. Սակայն չեմ կրնար ես ինձ արդիլել հոս նշանակել, որ այս հաւասարութիւնն յաճախ ամենասխալ հաշիւներու մէջ ձգեց այն մարդիկն՝ որ այս դրամագլխոյն ցոյց ըլլալ օգտին նայելով, մեծ կալուածի մը փոքրիկ մը նախամեծար դասեցին, թէպէտ և մեծ գործառնութեան մը համար բաւական դրամագլուխ չունէին. Ընտրելի սխալ մ'ապետալի անցք մը պատժու եղէն չաղատիր, մանաւանդ անոր համար՝ որ դեռ մեծ գործ մը տեսնելու սովորութիւնը չունի. քանզի հոս դրամագլուխոյ անբաւականութեան ճնշասակար հետեւանքն ու սխալմանց եզրակացութիւններն իրենց բազմապատկիչ կը դանան կալուածին տարածութեան հեկտարներուն թիւը.

(Շարունակելի)

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ՀԱՄԱՌՕՏ

ՆԿԱՐԱԳԻՐ

ՊԱՊԱԿԱՆ ԴՐՈՒԹԵԱՆ

ԳՐԵՑ

ԳՐԻԳՈՐ ԱՍԼԱՆԵԱՆ

Հռոմէական վարդապետի մը հեղինակութեամբ ասկէ առաջ «Բաթոլիկի մը մտմտուքները և հայու մը մտմտալիքները» և դարձեալ «Ֆատեան Պօղոս պէյին դարձը» անունով հրատարակուած երկու տետրակներուն մէջ գտնուած քանի մ'այլանդակ ստութիւններն հերքելու, և միանդամայն Պապական դրութեան մէկ համառօտ նկարագիրն հանելու նպատակաւ գրուած 63 քառաձալ երեսէ բաղկացեալ տետրակ մ'է, որ առանց հաւատոյ առարկայից վրայ խօսելու՝ նոյն իսկ պապական հեղինակներու վկայութեամբ Պապական դրութեան նկարագիրը կընէ պարզ ոճով. Կը ծախուի մայրաքաղաքիս ամեն հայ գրավաճառաց քով. Գին 4 ղուրուշ.

ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՕՃԵԱՆ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՆՁՈՒԳԱԿԱՆ

ԲԱՐԵՐԱՐԻ

Այս կենսագրութիւնը՝ որ Ժամանակ հանդիսի խմբագիր արդոյ Պ. Սահեան Պ. Փափազեանը Պերպերեան Աւետիս պատուելի հաւաքածոյներէն քաղած և յաւելուածակ Յ. Պէշիկեանի ժամանակակից երևելի անձանցմէ ալ ստուգելով անցեալ տարի Ժամանակ հանդէսին մէջ մաս մաս հրատարակած էր, այս անդամ 123 երեսէ բաղկացեալ առանձին գրքոյկ մ'ընելով Պղին կը նուիրէ.

Մայրաքաղաքիս ամեն հայ գրավաճառաց քով կը գտնուի. Գին 10 ղուրուշ.

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ

Մայրաքաղաքիս շուկան՝ Օլենճիրլի խանը՝ անական ընտիր կարասիներ, ժամացոյցներ, շալեր և գիրքեր պիտի վաճառուին աճուրդով յառաջիկայ հինգշաբթի օրը ապրիլ 23 ժամ հինգէն սկսեալ, և յաջորդ երկուշաբթի և հինգշաբթի օրերն ալ աճուրդը պիտի շարունակուի.

Յ. ԵՂԱՆԵՆ

ԺԱՄԱԳՈՐԾ ԵՒ ՈՍԿԵՐԻՉ

Բերա մեծ փողոց՝ Թէքկէյի մօտ թիւ 405

Պ. Յ. Հնչանեան համազգի երիտասարդը 8—10 տարիէ հետէ նշանաւոր արուեստագիտաց քով, և Եւրոպայի վաճառատանց մէջ սոյն արհեստից վրայ լաւ հմտութիւն և վարժութիւն ստացած ըլլալով, այս անդամ Բերայի շիտակ ճանբան Թէկէյի մօտ թիւ 405 վաճառատունը բացած է, ուր թէ՛ ոսկերչութեան և թէ՛ ժամագործութեան վերաբերեալ ամեն բան 'ի պատրաստի ունենալով, պատիւ ունի ծանուցանելու մեծարգոյ աղգայնոց՝ որ վերոյիշեալ արհեստից վերաբերեալ ինչ և է պէտք մը ունեցած ատենին կրնան իւր վաճառատանէն հոգալ. որով ազգայնոյ մը քաջալերութիւն մատուցած ըլլալով, սոյն արհեստէն եղող օտարազգեաց շահասիրութեանը ծառայած չըլլալէ զատ, ուրիշ ամեն վաճառատանց հետ բաղդատութեամբ գնոյ չափաւորութիւն և տեսակաց ընտրութեան մասին խիստ գոհ պիտի ըլլան.

Յառաջիկայ Ս. Զատիկի երրորդ օրը՝ ապրիլ 21՝ Բարեգործական ընկերութեան ընդհանուր ժողով պիտի գումարուի Բերա Ֆամագդեաց ընկերութեան ժողովարանը Լատէ փողոց թիւ 13.

Ուստի բոլոր անդամներէն կը խնդրուի որ նոյն օրը ժամը 6ին անպատճառ ներկայ գտնուելու բարեհաճին յիշեալ ժողովարանը.

ՊահՃէ Պաբուի թաշխանը ծախուած ձէթը կը յիշեցուցնենք մեր ընթերցողաց, յորոց գուցէ շատերն արդէն փորձով ալ համոզուեցան որ յիշեալ ուղը Պաղդեոյ և Իտալեոյ ամենէն ազնիւ ուղերուն կարգը կրնայ դասուիլ.

Իւսկիւտար Պաղալ պաշի Ֆիշէքճիի զբօսարանին կարգը Պ. Լազարաքի Եէնի ութնեայի երեք տանը գեղեցիկ ու մեկ զարդարեալ պարտէզը, որ ուրիշ փողոցներու մէջ ալ երես ունի, և 40 հազար կանդուանի չափ է, ծախու է. թէ՛ ամենը և թէ՛ կտոր կտոր դնելուզոն աւելի տեղեկութիւն ստանալու համար պէտք է կամ Իւսկիւտար նոյն տեղերուն տիրոջը հետ տեսնուի, կամ լրագրոյս գրասենեակէն զանի հարցունէ.

Պէշիկթաշի Հայկազեան ընկերութեան արդեամբը տպուած գրքերը.

Առաջնորդ Հայ ընթերցանութեան կամ նոր քերական և հեգարան, գին մէկ ղուրուշ. Պարտք տղայոց գին 4 ղուրուշ. Նախագիտելիք մանկանց գին 5 ղուրուշ. Թուագիտութիւն համառօտ գին 3 ղուրուշ. Երկրագիտութիւն գին 6 ղուրուշ. Նոր Երկրագիտութիւն Պարագաշեան գին 8 ղուրուշ. Ընդունթն Պետրոս վիպասանութիւն գին 3 ղուրուշ. Բարոյականք Պլուտարքեայ Հատոր Բ. գին 2 ղուրուշ. Նոյն՝ Հատոր Գ. գին 3 ղուրուշ. Արթուութիւն հայերէն քերականութեան Պարագաշեանի. Գին 6 ղուրուշ.

Կը ծախուին Ս. Պօլիս գրավաճառ Պ. Յարութիւն Մարդարեանի եւ Պ. Պաղասար Սրապեանի խանութները.

ՁԿԱՆ ԻՒՂ

ԲՈԼՈՐՈՎԻՆ ՄԱՔՐՈՒԱԾ

ԱԽՈՐԺԱՀՈՏ ԵՒ ՔԱՂՑՐԱՀԱՄ

Ուրիշ ամեն ձկան իւղերուն մէջ այս միայն չունի ձկան հոտ և համ. Շրջուելիք դեղագործին գոտած միջոցովը պատրաստուած.

Կը դտնուի Բերա Տէլլա Սուտայի դեղարանը.

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԴՐԱՄՈՑ ԱՐԺՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

Կ. ՊՕԼԻՍ 18 ԱՊՐԻԼ	Շաբ. 11	Բշ. 13	Գշ. 14	Դշ. 15	Ենշ. 16	Ուրբ. 17
	Ղրշ.	Ղրշ.	Ղրշ.	Ղրշ.	Ղրշ.	Ղրշ.
Օսմանեան լիրա Մէջ	101-10	101-10	101-10	101-10	101-10	101-10
Ռասնոց արծաթ						
Թահվ. Միւմթազէ	66-24	66-26	66-30	66-13	66-20	66-10
Իսհամը ձէտիտէ հին	55	55	55-10	52-33	55	52-30
« « նոր	55	55	55-10	52-30	55	52-30
« « Վերջին	57-24	57-26	57-30	57-13	57-20	57-10
Սէրկի 10 տար. տկս. առ						

ԱՐՄՏԻՔ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՕԼԻՍ 18 ԱՊՐԻԼ

Ցորեն Թայղան	—	Ցորեն Խամայիլ կակուղ	———
» Խամայիլ	22—23	» Վարնա »	23—24
» Կալաց	—	» Պուրգազ »	23—24
» Բուլգարի Պալէրք	—	» Պալէրք »	19—20
» Սամսոն	—	Եգիպտացորեն կալացի	———
» Աղջիկ կակուղ	—	» Իպրայիլ	———
» Իպրայիլ »	18—20	Գարի	— 9

Վաճառականներս մէջ կայ ընդ ամենը 200000 դրիւ ցորեն ու գարի

ՆԵՐՔԻՆ ԲԵՐՔ

Գխատոր (Մաղը) սեր. 100 լիրա		—20
Ճերմակ		—18
Իղլին հատիկ (Ճէհրի) Էնկլիզի 100 լիրա		—10
Բուրդ Գըրբիմ կէս լուաց.	հօխա	— 6
Չի լուացուած 100 լիրա		— 5
Տանկաստանի 100 լիրա	հօխ	— 8
Բամպակ Պարսկաստանի եւ Վրաստանի հօխ.		—25
Ասոր. Կիպրոս. Ատանա	հօխա	—24
Թիֆթիք Էնկլիզի Զանկըրը 100 լիրա		—37
Ամիոն Պալըքէսէր		—260
Քիմիրէ Տերեւ բանուած	«	—24
	«	—
Մեղրամում գեղին Տրապիզոն 100 լիրա		—29
Անատոլու		—27
Սուսամ Բուռմիլի	հօխայ	—230
Կտաւատի հունտ (Քէթէն թոխ.) Բու	Քիլ.	—54
Պանտրմա	»	—58
Զէթ (Զէյթին եաղը) Ս. յովսէփ	հօխայ	— 8
Կիրիտ	»	— 7-10
Աճառ (Սապօն) Գանտիա	»	— 6
Միտիլլի	»	— 4
Բրինձ Եգիպտոս Բէշիտ	»	— 4
Տիմեատ	»	—

ՄԵՏԱՔՍ

(ԻՓԼԻՔ)

Ֆիլատելֆիա 10 —— եւ 11—12		—
Խոզակ Պրուսա Հոր		—
Պարսկաստանի	Ֆրանք	42—44—

ԱՐՏԱՔԻՆ ԲԵՐՔ

Խանվէ Ռիս եւ Գաֆիս	100 Հիյ. լիրա	1100—1150
« Մարթին եւ Սէյլան	« «	—1200
Շաքար գլ. (քէլլէ) 6-10 Լ. Կնդ.	100 լիրա	
« Փոշի (Թօզ)	«	
« Հոլ. գլուխ	« «	270
« Փոշի	« «	245
« Գաղղ. գլուխ	« «	260
« Փոշի	« «	246
Անագ (գալայ)	« «	770
Պղպեղ (պիպէր).	Հիյ. 100 լիրա	—6
Լեղակ (չիվիտ) Պէնկալա	« «	
« Մատրաս	«	
Որդան կարմիր (գըրսըզ)	«	55
« « արծթագոյն	«	50
« « տեսակ Բ.	«	45
« « խոնաւ	«	40
Անուշադիր (Նըշատըր)	Հիյ. 100 լիրա	6
Պղպատ (Զէլիք) Թիւ 0 եւ 00		160
Կապար (Գուրշուն)	«	—— 520
Թիթեղ (Թէնէքէ) զոյդ մատուկ	«	—525
Զինք տախտակ Թիւ 7—12	Հիյ.	— 420
Երկաթ Անգ. ճողաձեւ (չուլուղ)	Կնդ.	58—60
« Բեւեռոցու	«	65—65
Տախտակ 1—14		—100
Բոլորակ	«	140
Ռուսիոյ	«	110—170
Քարֆիձա	Վարիլ 39 Հիյ.	— 98
Ծծումբ (քիւքիւրտ) Իտալիա	Կնդ.	
Իսթիւպէճ ճէն. զոյգ Մտա.	«	255
« Պէլճ. «	«	140
« Թրիէսթ «	«	70
Ռում Անդղոյ	Կալ	10—12
« Ամերիկա	«	10
Սքառմաչէթ վէննա	«	18
« Թրիէստ եւ Գաղղ.	«	16

Աս լրագիրը շաբաթն անգամ մը կելլէ շաբաթ օրերը. Ով որ՝ կուզէ կրնայ ստորագրելիլ, Կ. Պոլիս Զինգիլի խանը լրագրոյս գրասենեակը: Իսկ դուրսերը հոգաբարձուներն են՝

ԻԶՄԻՐ. Խաչատուր աղա Ց. Զարիեան.
ԵԳԻՊՏՈՍ. Պօղոս Էֆէնտի Կարապետեան.
ԱՆԴՐԻԱՆՈՒՊՕԼԻՍ. Մանտեսի Սուքիաս աղա Գալուստեան.
ՏՐԱՊԻԶՈՆ. Պ. Խաչատուր Էլմասեան.
ԿԱՐԻՆ. Կարապետ պատուելի Զաքարեան.
ԱՏԱՆԱ. Նազարէթ աղա Շանպազեան.
ՀԱԼԷՊ. Նիկողայոս աղա Տէր Մարգարեան.
ՆԻԿՈՄԻԴԻԱ. Պ. Տ. Մուրատեան.
ԹԷՔԻՐՏԱՂ. Յարութիւն աղա Պ. Ճամճեան
ՎԱՆ. Գրիգոր Աղա Իսահակեան.
ԵՐԶՆԿԱ. Ընդերցասիրաց Թանգարան:
ԱՏԱԲԱԶԱՐ. Մանտեսի Յակոբ աղա Տ. Գրիգորեան.

Ուրիշ քաղաքներէ ստորագրուելիք ուզողները՝ այս տեղերէն մէկուն հետ կրնան դրաքցիլ.

Օգնական Խմբագիր — Խմբագիր-Տնօրէն
Ա. Մ. ԳԷՈՐԳԵԱՆ — Կ. Ս. ԻԹԻԻՃԵԱՆ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԳՐՈՑ
Կ. ՊՕԼԻՍ ԶԻՆԻԼԻ ԽԱՆ